

” Нанівський Р., Жукова А., Матіїв Ю., Дзюба Я. Участь у наукових товариствах як інструмент розвитку іншомовної компетентності здобувачів військових закладів освіти. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2025. Том 13, № 4. С. 40-46. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i4-005>.

Nanivskiy R., Zhukova A., Matiiv Yu., Dziuba Ya. Uchast u naukovykh tovarystvakh yak instrument rozvytku inshomovnoi kompetentnosti zdobuvachiv viiskovykh zakladiv osvity [Participating in academic communities as a tool for developing the foreign language competence for military education students]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka – Education. Innovation. Practice*, 2025. Vol. 13, No 4. S. 40-46. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i4-005>.

УДК 378:355/359:37.091.3:81'243

DOI: 10.31110/2616-650X-vol13i4-005

Роман НАНІВСЬКИЙ¹, Анна ЖУКОВА², Юлія МАТІІВ³, Ярина ДЗЮБА⁴

¹⁻⁴ *Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, Україна*

¹ <https://orcid.org/0000-0001-6504-1178>
kr.stil.2025@gmail.com

² <https://orcid.org/0000-0002-7292-1605>
annetta000@gmail.com

³ <https://orcid.org/0009-0003-5806-0487>
juliatrembetska@gmail.com

⁴ <https://orcid.org/0009-0005-8021-8804>
yarynadziuba98@gmail.com

УЧАСТЬ У НАУКОВИХ ТОВАРИСТВАХ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВІЙСЬКОВИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню значення участі здобувачів військових закладів освіти у наукових товариствах як інструменту розвитку їх іншомовної компетентності. Розглядається роль наукових товариств як платформи для розвитку іншомовних комунікативних навичок, поглиблення знань з професійної термінології та підвищення загального рівня мовної компетентності. У межах дослідження було проведено опитування серед 50 курсантів, які беруть участь у діяльності наукових гуртків. Проведене опитування дозволило встановити основні тенденції щодо ефективності використання наукових гуртків у процесі іншомовної підготовки. Аналіз результатів опитування засвідчив, що більшість курсантів регулярно долучаються до засідань гуртків, але рівень залученості та робота з іншомовними джерелами залишаються нерівномірними. Водночас результати опитування продемонстрували, що систематична участь у таких гуртках сприяє не лише вдосконаленню мовних навичок, а й формуванню критичного мислення, здатності до аналізу та обговорення наукових питань іноземною мовою. Встановлено, що ефективна іншомовна компетентність є важливим складником професійної підготовки військовослужбовців, необхідним для успішної взаємодії в багатонаціональному середовищі. Особлива увага приділяється аналізу методів, що використовуються в наукових гуртках для покращення іншомовної підготовки, зокрема: презентації наукових досліджень іноземною мовою, участі в міжнародних конференціях, виконання дослідницьких проектів із застосуванням іншомовних джерел, а також роботи з професійною літературою. Здобуті результати дослідження демонструють потенціал наукових гуртків як платформи для інтеграції професійної іншомовної підготовки з науково-дослідницькою діяльністю та підтверджують, що наукові гуртки є ефективним інструментом розвитку іншомовної компетентності курсантів, оскільки вони створюють сприятливе середовище для застосування знань у реальних комунікативних ситуаціях, сприяють підвищенню академічної мобільності та інтеграції у міжнародний науковий простір. У статті також пропонуються рекомендації щодо вдосконалення роботи наукових гуртків для максимального використання їхнього потенціалу в процесі іншомовної підготовки курсантів.

Ключові слова: формування наукових компетентностей; науковий імідж; іншомовна компетентність; професійна підготовка; рівень володіння іноземною мовою; наукове товариство; мовна підготовка; іншомовне середовище.

Roman NANIVSKIY¹, Anna ZHUKOVA², Yuliia MATIIV³, Yaryna DZIUBA⁴

National Army Academy named after Hetman Petro Sahaidachnyi, Ukraine

¹ <https://orcid.org/0000-0001-6504-1178>
kr.stil.2025@gmail.com

² <https://orcid.org/0000-0002-7292-1605>
annetta000@gmail.com

³ <https://orcid.org/0009-0003-5806-0487>
juliatrembetska@gmail.com

⁴ <https://orcid.org/0009-0005-8021-8804>
yarynadziuba98@gmail.com

PARTICIPATING IN ACADEMIC COMMUNITIES AS A TOOL FOR DEVELOPING THE FOREIGN LANGUAGE COMPETENCE FOR MILITARY EDUCATION STUDENTS

Abstract. The article is devoted to the study of the importance of participation of students of military educational institutions in scientific societies as a tool for developing their foreign language competence. The role of scientific societies as a platform for developing foreign language communication skills, deepening knowledge of professional terminology and improving the overall level of language competence is considered. As part of the study, a survey was conducted among 50 cadets who participate in the activities of scientific societies. The survey allowed us to identify the main trends in the effectiveness of using scientific clubs in the process of foreign language training. The analysis of the survey results showed that the majority of cadets regularly join the meetings of the circles, but the level of involvement and work with foreign language sources remains uneven. At the same time, the survey results demonstrated that systematic participation in such clubs

contributes not only to improving language skills, but also to the formation of critical thinking, the ability to analyze and discuss scientific issues in a foreign language. It has been established that effective foreign language competence is an important component of the professional training of military personnel, necessary for successful interaction in a multinational environment. Particular attention is paid to analyzing the methods used in scientific circles to improve foreign language training, in particular: presentations of scientific research in a foreign language, participation in international conferences, research projects using foreign language sources, and work with professional literature. The results of the study demonstrate the potential of scientific clubs as a platform for integrating professional foreign language training with research activities and confirm that scientific clubs are an effective tool for developing cadets' foreign language competence, as they create a favorable environment for applying knowledge in real-life communication situations, promote academic mobility and integration into the international scientific space. The article also offers recommendations for improving the work of scientific clubs to maximize their potential in the process of foreign language training of cadets.

Key words: formation of scientific competences; scientific reputation; foreign language competence; professional qualification; foreign language competence; scientific society; language training; foreign language environment.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Поширення сучасних процесів світової глобалізації та військово-вотрговлення російської федерації на територію України зумовило активний розвиток військового співробітництва нашої держави з іноземними партнерами. Організація та проведення спільних навчань, обмін досвідом, участь у миротворчих акціях, опанування нової зброї, яку одержує Україна від країн-союзниць, партнерство у підготовці військових кадрів, викликають необхідність у військових фахівцях, які б були спроможними здійснювати ефективну співпрацю з представниками інших країн. На сучасному етапі здатність курсантів військових закладів освіти вільно спілкуватися іноземною мовою, використовувати її у професійній діяльності, взаємодіяти з міжнародними партнерами й ефективно здійснювати свою діяльність у багатонаціональному середовищі є важливим складником їх професійної компетентності. Відтак, іншомовна підготовка курсантів військових закладів освіти є однією з найбільш актуальних проблем сьогодення. Проте, у сучасній практиці іншомовної підготовки курсантів існує чимало труднощів і проблем, що пов'язані з недостатньою мотивацією до вивчення іноземної мови, обмеженістю аудиторного часу, із застарілими методами викладання тощо. Одним із перспективних шляхів розв'язання цих проблем є залучення курсантів до участі у наукових гуртках, які можуть стати ефективним інструментом для вдосконалення іншомовної компетентності, розширення соціокультурних знань курсантів та розвитку міжкультурної компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми формування іншомовного середовища навчання курсантів військових закладів освіти порушуються в численних дослідженнях сучасних науковців, серед яких: О. Єфімова [2], Д. Каменцев, С. Пасічник, Ю. Пашук, Т. Сергієнко [4] та ін. Ці науковці звертають увагу питання фаховості підготовки курсантів, визначають педагогічні умови професійної іншомовної підготовки, а також приділяють увагу створенню віртуального освітнього середовища. Особливості організації науково-дослідної роботи курсантів військових закладів освіти та специфіка підготовки наукової роботи курсантами були розглянуті О. Мельниченко [3].

У науковому дослідженні О. Єфімової зазначено, що специфіка іншомовної підготовки курсантів військових закладів освіти «полягає в поєднанні професійно-ділової та соціокультурної орієнтації» у процесі вивчення іноземних мов, «що уможливує його здатність комунікувати в процесі іншомовного фахового зорієнтованого спілкування, а також створювати й управляти дискурсами на військово-професійну тематику» [2, с. 7].

Дослідники В. Ананьїн, О. Пучков та О. Уваркіна зауважують, що іншомовна компетентність військового фахівця, зокрема поглиблене вивчення англійської мови, стає все більш актуальним в умовах орієнтації політики держави на співпрацю з країнами північноатлантичного альянсу, а формування іншомовної комунікативної компетентності стає необхідним складником професійної підготовки курсанта закладу військової освіти [1, с. 165].

Здебільшого дослідники аналізують сучасні методи й технології формування іншомовної компетентності здобувачів військових закладів освіти, вивчають наявні проблеми в цій сфері. Водночас порушена нами проблематика щодо впливу участі у наукових гуртках на формування іншомовної компетентності курсантів залишається поза увагою сучасних дослідників та потребує детального розгляду й глибшого аналізу, особливо в період повномасштабної війни на території України.

Формулювання мети статті (постановка завдання). Мета статті – дослідити участь у наукових товариствах як інструмент розвитку іншомовної компетентності здобувачів військових закладів освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Показниками успішності сучасного військовослужбовця сьогодні виступають не тільки фаховий професіоналізм і досвід, але й іншомовна підготовка [4, с. 173]. Мовна підготовка курсантів сьогодні не повинна обмежуватися тільки аудиторним навчанням, використанням тих або інших організаційних форм. Так, важливим інструментом іншомовної підготовки курсантів військових закладів освіти є науковий гурток [3]. Для виявлення впливу участі у наукових гуртках на іншомовну підготовку курсантів було проведено опитування на базі наукового гуртка при кафедрі іноземних мов. В опитуванні взяли участь 50 курсантів. Опитувальник було запропоновано заповнити анонімно без

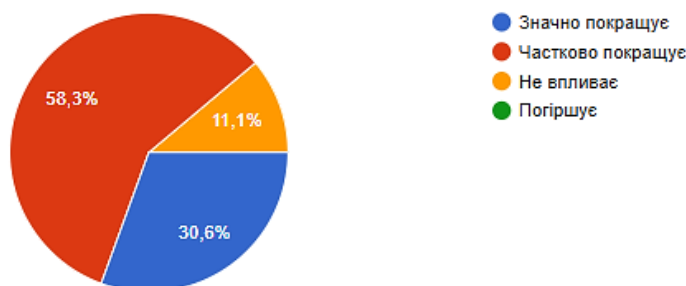
часових обмежень у Google-формі. Опитувальник вмщував 18 запитань (17 запитань на вибір однієї відповіді та 1 запитання, що передбачало розгорнуту відповідь). Серед респондентів – 44,4% курсанти четвертого курсу, 33,3% другого курсу, 16,7% третього курсу та 5,6% першокурсники. Усі респонденти відповіли, що у їх закладі освіти функціонують наукові гуртки та вони беруть у них участь.

На запитання «Як часто ви берете участь у засіданнях наукового гуртка?», 61,1% респондентів відповіли, що вони відвідують наукові гуртки один раз на два тижні, 16,7% вказали, що беруть участь у наукових гуртках раз на місяць, ще 16,7% щотижня відвідують науковий гурток, 5,6% обрали варіант «рідше». Загалом, ці результати опитування демонструють, що курсантам надається можливість брати участь у засіданнях наукових гуртків, проте рівень залученості залишається нерівномірним. Це свідчить про необхідність розробки додаткових стимулів, які б сприяли активнішому включенню курсантів у науково-дослідницьку діяльність, зокрема через адаптацію графіків занять, індивідуалізацію дослідницької роботи та інтеграцію наукової діяльності у навчальні курси.

Відповідаючи на запитання «Який основний напрям роботи наукового гуртка, у якому ви берете участь?», понад половину респондентів (52,8%) обрали гуманітарний напрям, 25% вказали технічний напрям, 19,4% обрали варіант «мовний напрям» та 2,8% обрали «інший напрям».

На запитання «Чи включають засідання гуртка роботу з іншомовними джерелами (статті, книги, презентації)?» більшість респондентів (47,2%) відповіли, що часто засідання гуртка включають роботу з різноманітними іншомовними джерелами, 33,3% вказали, що завжди гуртки передбачають роботу з іншомовними матеріалами, 16,7% респондентів зазначили, що рідко працюють на гуртках з іншомовними джерелами, 2,8% відповіли, що ніколи не працюють з іншомовними матеріалами на гуртках. Отримані результати демонструють достатній рівень впровадження іншомовних джерел у роботу наукових гуртків, проте існує певний відсоток респондентів, які або рідко, або зовсім не залучені до цієї діяльності. Це може свідчити про відмінності у методичних підходах різних наукових гуртків, недостатню кількість якісних іншомовних матеріалів або ж про рівень володіння іноземною мовою серед курсантів. Водночас, такі результати опитування свідчать про позитивну тенденцію щодо використання іншомовних джерел у наукових гуртках, проте водночас вказують на наявність групи респондентів, які майже не стикаються з іншомовними матеріалами. [5, с.217] Це підкреслює необхідність подальшого вдосконалення підходів до організації науково-дослідницької роботи, щоб забезпечити всебічний розвиток іншомовної компетентності курсантів.

На запитання «Чи впливає робота у гуртку на ваш рівень знань іноземної мови?» 58,3% респондентів вказали, що робота у гуртку частково покращує їх рівень знань іноземної мови, 30,6% зазначили, що робота у гуртку значно покращує їх рівень знань іноземної мови, а 11,1% відповіли, що на рівень їх знань іноземної мови робота у гуртку не впливає (рис. 1). Отримані дані підтверджують наше прогнозоване припущення про те, що наукові гуртки сприяють підвищенню рівня іншомовної компетентності курсантів, проте цей вплив не є універсальним для всіх. Результати також можуть вказувати на відмінності в методиці роботи різних наукових гуртків, оскільки частина з них приділяє більше уваги роботі з іноземними джерелами та комунікації, тоді як інші не включають цей аспект у свою діяльність.

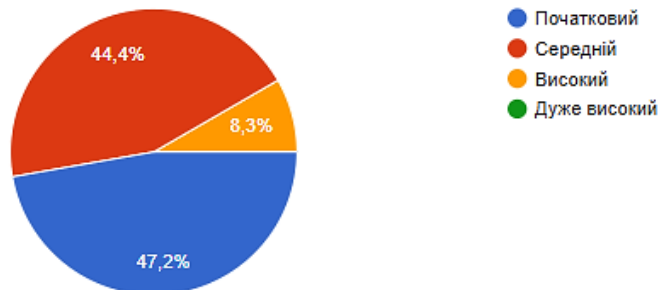

Рис. 1. Відповіді респондентів на запитання «Чи впливає робота у гуртку на ваш рівень знань іноземної мови?»

Результати відповідей респондентів на запитання «Які форми роботи з іноземною мовою у гуртках є для вас найефективнішими?» продемонстрували, що для 27,8% респондентів найефективнішою формою роботи є написання статей, ще для 27,8% обговорення з колегами є найефективнішою формою роботи з іноземною мовою у гуртках, для 25% – презентації іноземною мовою є найефективнішими, а для 19,4% опитаних – це читання наукових текстів. Отримані дані демонструють, що респонденти надають перевагу активним методам роботи з іноземною мовою – написанню статей, обговоренню та презентаціям, які дозволяють не лише засвоювати новий матеріал, а й практично застосовувати отримані знання. Таким чином, можемо вважати, що маємо підтвердження про те, що наукові гуртки є важливим інструментом для розвитку іншомовної компетентності, особливо в аспектах письма, комунікації та публічних виступів. А відтак, важливо

збалансувати різні форми роботи, щоб створити ефективне середовище для опанування іноземної мови, інтегруючи як практичні, так і теоретичні методи навчання. [5, с.217]

На запитання «Як ви оцінюєте свій рівень володіння іноземною мовою до участі у гуртку?», 47,2% респондентів вказали, що вони мали початковий рівень володіння іноземною мовою до участі у гуртку, 44,4% зазначили, що у них був середній рівень та 8,3% опитаних відповіли, що у них був високий свій рівень володіння іноземною мовою до участі у гуртку (рис. 2).

Рис. 2. Відповіді опитаних на запитання «Як ви оцінюєте свій рівень володіння іноземною мовою до участі у гуртку?»

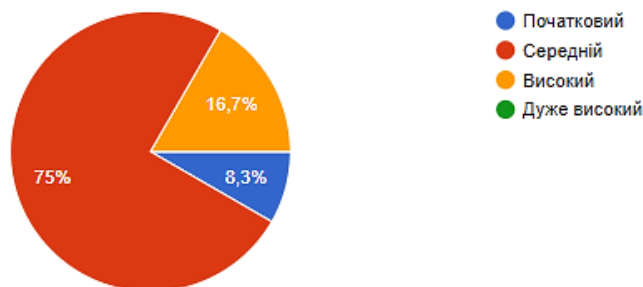
Результати опитування демонструють значну потребу в покращенні іншомовної підготовки серед курсантів, оскільки майже половина з них починала навчання у гуртках із початковим рівнем володіння мовою. Це підкреслює важливість комплексного підходу до навчання, що поєднує поетапний розвиток мовних навичок, інтерактивні методи та підтримку з боку викладачів та більш досвідчених курсантів. Для формування рівня іншомовної компетентності можливим є використання таких педагогічних підходів (табл.1).

Таблиця 1.

Ефективні педагогічні підходи для формування високого рівня іншомовної компетентності

Завдання	Методи	Залучення	Практика
Розробити вступні мовні курси	Інтегровані методи навчання	Курсанти з високим рівнем володіння мовою	Рольові ігри, дискусії, аналіз кейсів
Підготовчі заняття для курсантів із початковим рівнем знань	Практичні навички письма, читання, говоріння та аудіювання	Менторство та допомога менш досвідченим учасникам	Практичні заняття іноземною мовою

Відповідаючи на запитання «Як ви оцінюєте свій рівень володіння іноземною мовою після участі у гуртку?», 75% респондентів зазначили, що після участі у гуртку вони мають середній рівень володіння іноземною мовою, 16,7% опитаних відповіли, що у них після участі у гуртку високий рівень, а 8,3% все ще мають початковий рівень володіння іноземною мовою після участі у гуртку (рис. 3). Отримані дані підтверджують, що участь у наукових гуртках є ефективним інструментом покращення іншомовної підготовки курсантів. Особливо це стосується тих, хто розпочинав навчання з початковим або середнім рівнем знань.

Рис. 3. Відповіді респондентів на запитання «Як ви оцінюєте свій рівень володіння іноземною мовою після участі у гуртку?»

На запитання «Чи проводяться у вашому гуртку заходи, що передбачають використання іноземної мови (наприклад, конференції, воркшопи)?» 58,3% опитаних відповіли, що іноді у гуртку проводяться заходи, які передбачають використання іноземної мови, 27,8% зазначили, що такі заходи проводяться регулярно, а 13,9% респондентів дали відповідь, що ці заходи не проводяться. Результати опитування свідчать, що використання іноземної мови в заходах наукових гуртків є поширеною, але нерегулярною практикою. Хоча більшість респондентів зазначають наявність заходів із

використанням іноземної мови, вони не завжди є систематичними. Це вказує на необхідність більш структурованого підходу, який забезпечить регулярну практику іншомовного спілкування через конференції, воркшопи та інші інтерактивні форми роботи.

Зауважимо, що для ефективного формування іншомовної компетентності курсантів у наукових гуртках доцільно використовувати комплекс педагогічних підходів, які сприяють активному засвоєнню мови та її інтеграції у професійну діяльність.

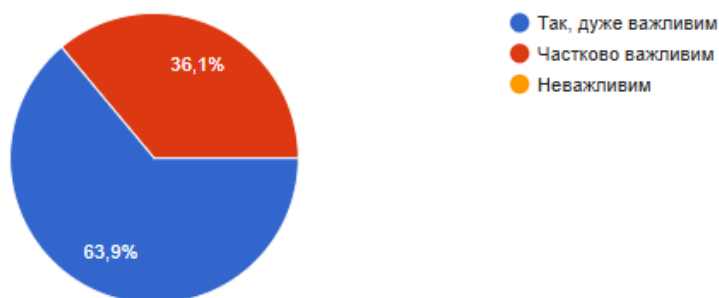
Таблиця 2.

Педагогічні підходи, що сприяють формуванню іншомовної компетентності курсантів

Підхід	Особливості
Комунікативний підхід	Орієнтація на практичне використання іноземної мови у спілкуванні, використання дискусій, дебатів, рольових ігор, моделювання реальних ситуацій, підготовка та проведення воркшопів, круглих столів і конференцій англійською мовою.
Проектний підхід	Організація спільних наукових проєктів іноземною мовою, що передбачають аналіз джерел, підготовку доповідей, презентацій та публікацій, залучення курсантів до написання наукових статей англійською мовою для публікацій у міжнародних виданнях, виконання міждисциплінарних проєктів.
Контекстний підхід	Вивчення мови через професійно орієнтовані ситуації (аналіз військових доповідей, читання статей, перегляд документальних фільмів), використання аутентичних матеріалів, обговорення міжнародного досвіду у сфері військової підготовки.
Проблемно-орієнтований підхід (PBL)	Постановка перед курсантами проблемних ситуацій, які вони повинні вирішити за допомогою іншомовних ресурсів, аналіз реальних військових кейсів та розробка стратегій їх вирішення, використання методу case study для розвитку критичного мислення.
Інтерактивний підхід	Використання сучасних освітніх технологій, інтерактивних платформ, військових симуляторів іноземною мовою, використання онлайн-курсів, мобільних застосунків, чат-ботів для розвитку мовної компетенції, робота в малих групах з виконанням інтерактивних завдань.
Інтеграційний підхід	Поєднання іншомовної підготовки з навчальними дисциплінами за спеціальністю, використання CLIL, де курсанти вивчають фахові дисципліни частково іноземною мовою, співпраця з міжнародними військовими академіями, участь у спільних програмах.

Таким чином, різноманітність педагогічних підходів дає можливість інтегрувати іншомовну компетентність у професійну підготовку курсантів, забезпечуючи ефективність навчального процесу та його відповідність вимогам сучасності.

Результати відповідей респондентів на запитання «Чи вважаєте ви важливим розвиток іншомовної компетентності у межах наукового гуртка?» засвідчили, що 63,9% респондентів вважають дуже важливим розвиток іншомовної компетентності у межах наукового гуртка, а 36,1% опитаних вважають частково важливим розвиток іншомовної компетентності у межах наукового гуртка (рис. 4). Отримані результати підтверджують, що іншомовна компетентність є важливим аспектом професійної та наукової підготовки курсантів. Враховуючи високий рівень зацікавленості респондентів, доцільно розширювати можливості для активного використання іноземної мови в межах наукових гуртків, що сприятиме більш ефективному формуванню навичок академічного письма, публічних виступів та роботи з іноземними джерелами.

Рис. 4. Відповіді респондентів на запитання «Чи вважаєте ви важливим розвиток іншомовної компетентності у межах наукового гуртка?»

Відповіді респондентів на запитання «Чи підтримують викладачі вашого закладу освіти ініціативу розвитку іншомовної компетентності через наукові гуртки?» були такі: 77,8% опитаних стверджують, що їх викладачів активно підтримують ініціативу розвитку іншомовної компетентності

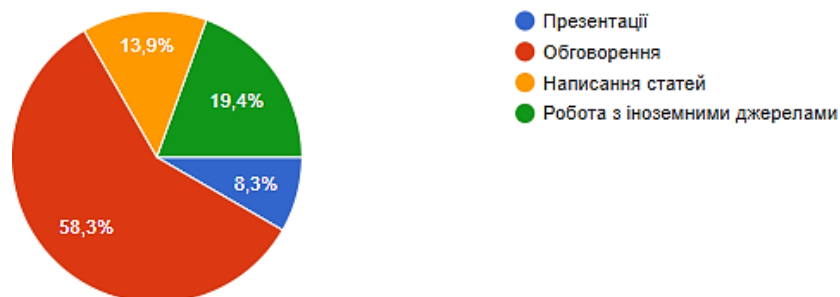
через наукові гуртки, 19,4% респондентів зазначили, що їх викладачі частково підтримують цю ініціативу та 2,8% відповіли, що викладачі їх закладу освіти не підтримують ініціативу розвитку іншомовної компетентності через наукові гуртки. Загалом, значна підтримка з боку викладачів створює сприятливі умови для вдосконалення іншомовної компетентності курсантів у наукових гуртках. Водночас варто посилити залучення тих викладачів, які частково або зовсім не підтримують ініціативу, шляхом організації методичних семінарів і популяризації переваг іншомовної підготовки.

На запитання «Чи брали ви участь у міжнародних заходах завдяки роботі у науковому гуртку?» 58,3% респондентів зазначили, що вони не брали участь у міжнародних заходах завдяки роботі у науковому гуртку, а 41,7% дали відповідь, що вони брали участь у міжнародних заходах завдяки роботі у науковому гуртку.

Результати відповідей респондентів на запитання «Як ви оцінюєте загальний вплив роботи у гуртку на вашу академічну успішність?» засвідчили, що 52,8% вважають, що під впливом роботи у гуртку їх академічна успішність значно покращилася, 33,3% зазначили, що їх академічна успішність частково покращилася, 13,9% респондентів відповіли що робота у гуртку не вплинула на їх академічну успішність.

Цікавими були відповіді респондентів на запитання «Які труднощі ви відчуваєте під час використання іноземної мови у науковому гуртку?». Так, 44,4% опитаних відчувають труднощі через обмежений словниковий запас, 30,6% мають труднощі через невпевненість у спілкуванні, 16,7% обрали варіант відповіді «інше», а 8,3% респондентів мають складнощі у розумінні текстів. Загалом, ці результати підтверджують необхідність посиленої мовної підготовки у межах наукових гуртків, зокрема через розширення словникового запасу, розвиток навичок академічного читання та стимулювання активної усної комунікації.

На запитання «Які форми роботи в гуртку, на вашу думку, найбільше сприяють розвитку іншомовної компетенції?» 58,3% респондентів вказали, що обговорення найбільше сприяють розвитку іншомовної компетенції, на думку 19,4% опитаних, робота з іноземними джерелами є найефективнішою для розвитку іншомовної компетенції, 13,9% зазначили, що написання статей найбільше сприяє розвитку іншомовної компетенції, 8,3% вважають, що презентації є найефективнішими для розвитку іншомовної компетенції (рис. 5).

Рис. 5. Відповіді респондентів на запитання «Які форми роботи в гуртку, на вашу думку, найбільше сприяють розвитку іншомовної компетенції?»

Наостанок респондентам було запропоновано описати, як саме участь у науковому гуртку вплинула на їхній рівень володіння іноземною мовою. Аналіз відповідей респондентів продемонстрував, що більшість з них вважають, що участь у науковому гуртку позитивно вплинула на їх рівень володіння іноземною мовою, адже було отримано такі відповіді: «позитивно», «читання наукових досліджень іноземною мовою розширило мій словниковий запас», «збільшився словниковий запас», «стимулює у вивченні нових слів, військової термінології», «покращилася розмовна англійська, відповідно і збільшився словниковий запас», «мій рівень покращився завдяки науковим працям», «допомогла збільшити словниковий запас», «писавши статті іноземною мовою збільшив свій словниковий запас, а також підвищив завдяки цьому рівень граматики», «участь в науковому гуртку дозволяє повторювати вивчений матеріал та вдосконалювати знання», «участь у науковому гуртку сприяла покращенню мого рівня іноземної мови через активне використання її для читання спеціалізованої літератури», «пізнання нового при виконанні робіт, обговорення під час засідань вплинули позитивно на мій рівень володіння іноземною мовою», «аналізуючи різні тексти, доповіді, статті ми працюємо з іноземними джерелами, що удосконалює рівень іноземної мови учасників гуртка саме на профільному рівні», «покращились комунікаційні навички в розмовах, частково збільшився словниковий запас та додалось впевненості», «допомогло покращити рівень завдяки постійній комунікації з учасниками гуртків», «покращила за рахунок роботи з іноземними статтями» та ін. Водночас декілька відповідей засвідчили, що респонденти не вважають, що участь у науковому гуртку суттєво вплинула на їхній рівень володіння іноземною мовою. До прикладу, було одержано такі відповіді: «частково покращує», «Ніяк, тому що ніяких заходів по ньому не проводиться». Проте, відсоток таких відповідей невеликий.

Таким чином, проведене опитування продемонструвало, що загалом участь у науковому гуртку позитивно вплинула на рівень знання іноземної мови курсантів, зокрема шляхом роботи з текстами, статтями та спеціалізованою літературою. Відвідуючи ці гуртки курсанти покращили свої знання з іноземної мови, розширили свій словниковий запас, розвинули вміння працювати з іншомовними джерелами тощо. Попри це, основними труднощами залишаються обмежений словниковий запас та невпевненість у спілкуванні іноземною мовою.

Висновки і перспективи подальших досліджень розвитку в даному напрямі. Здійснене дослідження дає можливість стверджувати, що участь у наукових гуртках дає можливість курсантам військових закладів освіти вдосконалювати свої знання з іноземної мови, розширювати словниковий запас, використовувати наукову літературу іноземною мовою у своїй діяльності, вдосконалювати навички роботи з текстом, практикувати спілкування іноземною мовою тощо. Результати опитування демонструють, що наукові гуртки мають потенціал для покращення іншомовної компетентності курсантів, проте рівень їхнього впливу залежить від методики роботи та активності використання іноземної мови під час занять. Важливо розширити використання іншомовних матеріалів та комунікації, щоб забезпечити рівномірний вплив на всіх учасників наукової діяльності. Саме тому, можемо стверджувати, що наукові гуртки є ефективним інструментом іншомовної підготовки курсантів. Перспективи подальших досліджень розвитку в даному напрямі полягають у проведенні порівняльного аналізу результатів іншомовної підготовки курсантів, які беруть участь у наукових гуртках, та тих, які не залучені до таких форм позааудиторної роботи.

Список використаних джерел

1. Ананьїн В. О., Пучков О. О., Уваркіна О. В. Актуальні проблеми військової освіти в умовах політичного сьогодення. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право.* 2019. Випуск 3 (43). С. 163-168.
2. Єфімова О.М. Формування іншомовної комунікативної компетентності курсантів вищих військових навчальних закладів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ: Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2014. 23 с.
3. Мельниченко О. Роль науково-дослідної роботи курсантів та шляхи її поживлення у ВВНЗ. *Військова освіта.* 2015. № 1 (31). С. 138-145. <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2015-1/138-145>.
4. Пашук Ю. М., Каменцев Д. С., Пасічник С. М., Сергієнко Т. М. Щодо проблем навчання англійської мови курсантів вищих військових навчальних закладів. *Науковий Вісник Національного педагогічного університету імені М. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи.* 2020. Вип. 78. С. 173-177. <https://doi.org/10.31392/NPUnc.series5.2020.78.37>.
5. Zhukova, A. R. (2024). Роль і місце бібліотеки як інформаційного центру у процесі вивчення іноземних мов. *University Library at a New Stage of Social Communications Development. Conference Proceedings*, (9), 217–225. https://doi.org/10.15802/unilib/2024_316966.

References

1. Ananin, V. O., Puchkov, O. O., Uvarkina, O. V. (2019). Aktualni problemy viiskovoi osvity v umovakh politychnoho sohodennia [Actual problems of military education in the conditions of political present.]. *Visnyk NTUU «KPI». Politolohiia. Sotsiolohiia. Pravo – Bulletin of NTUU “KPI”. Political science. Sociology. Law*, 3 (43), 163-168 [in Ukrainian].
2. Yefimova, O.M. (2014). Formuvannia inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti kursantiv vyshchikh viiskovykh navchalnykh zakladiv [Formation of foreign language communicative competence of cadets of higher military educational institutions]: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04. Kyiv: Natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni M.P. Drahomanova, 23. [in Ukrainian].
3. Melnychenko, O. (2015). Rol naukovo-doslidnoi roboty kursantiv ta shliakhy yii pozhvavlennia u VVNZ [The role of research work of cadets and ways to revitalize it in higher education institutions]. *Viiskova osvita – Military education*, 1 (31), 138-145. <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2015-1/138-145> [in Ukrainian].
4. Pashchuk, Yu. M., Kamentsev, D. S., Pasichnyk, S. M., & Serhiienko, T. M. (2020). Shchodo problem navchannia anhliskoi movy kursantiv vyshchikh viiskovykh navchalnykh zakladiv [On the Problems of Teaching English to Cadets of Higher Military Educational Institutions]. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. Drahomanova. Seria 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy – Scientific journal of M. Dragomanov National Pedagogical University. Series 5. Pedagogical Sciences: Realities and Perspectives*, 78, 173-177. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPUnc.series5.2020.78.37> [in Ukrainian].
5. Zhukova, A. R. (2024). The Role and Place of the Library as an Information Centre in the Process of Learning Foreign Languages. *University Library at a New Stage of Social Communications Development. Conference Proceedings*, (9), 217–225. https://doi.org/10.15802/unilib/2024_316966.

| Матеріал надійшов до редакції: 01.03.2025 р. | Прийнято до друку: 25.03.2025 р. | Опубліковано: 30.04.2025 р. |

This work is licensed under a Creative Commons License Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-NC-SA 4.0).